

4.6 På Bjerget og Bispeparken

Københavnerens velfærd: Det helstøbte boligområde omkring Grundtvigskirken.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter et større område i Bispebjerg, herunder Grundtvigs Kirke, Bispebjerg Torv med det tidligere Bispebjerg Kapel (nu Dansekapellet), boligbebyggelserne På Bjerget og Bispeparken samt boligbebyggelser langs Peter Rørdams Vej.

Begrundelse

Kulturmiljøet med Grundtvigskirken som det centrale fikspunkt udgør et sammenhængende eksempel på udbygningen af et nyt bykvarter i perioden 1920-1946. På grund af tidens store boligmangel blev det afgørende at planlægge større sammenhængende boligbebyggelser, og På Bjerget og Bispeparken udgør med deres forskellige bebyggelsesplaner, skala og arkitektoniske udtryk to helstøbte eksempler på periodens boligbyggeri. Fælles for dem er de rumlige og visuelle sammenhænge med kirken, materialevalget og den gennemtænkte bearbejdning af bebyggelsesplan, landskab og bygninger. Kirkens centrale betydning for byplanlægningen understreges af de grønne træk i forlængelse af kirkens hovedakser.

Grundtvigs Kirke

Grundtvigskirken blev opført i perioden 1921-1940 til minde om præst og forfatter N.F.S. Grundtvig. Kirken blev tegnet af arkitekt P.V. Jensen Klint, der fandt inspiration i gotikkens danske landsbykirker og europæiske katedraler. Kirkens placering på terrænets højeste punkt har gjort den til et fikspunkt i bybilledet, og betydningsfulde sigtelinjer i forlængelse af kirkens akser har dannet grundlag for planlægningen af de omkringliggende bebyggelser og grønne træk. Den gennemførte brug af mursten i alle dele og detaljer samt det høje byggetekniske niveau gør kirken til et højdepunkt indenfor dansk teglstensarkitektur. De karakteristiske gule mursten og røde tegltage genfindes i kvarterets boligbebyggelser, hvilket giver kulturmiljøet dets karakteristiske ensartede helhedspræg.

På Bjerget

Grundtvigskirken blev efter middelalderlige forbilleder placeret som midtpunkt i en tæt, sluttet bebyggelse, tegnet af Jensen Klint m.fl. Bebyggelsen understreger kirkens hovedakser og danner veldefinerede gadeforløb, pladsdannelser og gårdrum forbundet af porte. Bygningernes enkle formsprog og materialevalg samt de karakteristiske hjørnebygninger med trappegavle skaber sammenhæng med kirken. Sammen med det tidligere Bispebjerg Kapel indrammer bebyggelsen Bispebjerg Torv med den symmetrisk opbyggede vej til kirkens vestfacade og hovedindgang.

Bispeparken

Parkbebyggelsen blev opført i 1940'erne efter en samlet kommunal bebyggelsesplan. De enkelte bebyggelsesafsnit blev opført af forskellige grundejere, primært boligselskaber, med udgangspunkt i fælles retningslinjer for bl.a. materialevalget og taghældningen. Det gennemgående parkforløb binder området sammen og markerer en akse op mod Grundtvigskirkens sydlige facade. Periodens funktionalistiske idealer om arkitektur og om lys, luft og grønne omgivelser er tydelige i både plan og bebyggelser.

Bærende bevaringsværdier

- Slotsholmen som fritliggende ø, herunder broerne og øens klare afgrænsning, der dannes af de omkringliggende kanaler Frederiksholms Kanal, Slotsholmskanalen og Børsgraven samt havneløbet.
- De fredede og bevaringsværdige bygninger, herunder særligt Christiansborg med slotsplads, ridebane og De Kongelige Stalde, Christiansborg Slotskirke, ministerier, Højesteret, Tøjhuset, Proviantgården, Chr. IV's Bryghus, Det Kongelige Bibliotek, Thorvaldsens Museum, Rigsarkivet og Børsen.

- Det Kongelige Biblioteks Have.
- Det sammenhængende forløb af gader, porte, pladser, grønne rum og haver.
- Christiansborgs tårn og Børsens spir som markante pejlemærker i byen.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor nybyggeri, der er ude af skala med de eksisterende bygninger. Kulturmiljøets bygninger er, i det omfang de ikke er sikret gennem fredning og bevaringsbestemmelser, sårbare overfor om- og tilbygning, der ikke er tilpasset bygningernes oprindelige arkitektoniske udtryk. De ubebyggede arealer er sårbare overfor ændringer, herunder ændringer af belægning og tilføjelser af byrumsinventar, skiltning og beplantning, der ikke er tilpasset byrummenes formelle karakter.

- Grundtvigs Kirke.
- På Bjergets bebyggelsesplan med sluttet bebyggelse og veldefinerede by-, gade- og gårdrum placeret omkring Grundtvigskirken, inklusivt Bispebjerg Torv og kirkens græsklædte forplads.
- På Bjergets bebyggelse i 2-3 etager opført i enkelt, klassicistisk formsprog i gult murværk med røde tegltage og småsprossede vinduer samt karakteristiske bygningsdetaljer herunder porte og trappegavle. Hertil karakteristiske fortovsbelægninger i gule tegl.
- Bispeparkens vifteformede bebyggelsesplan med stokbebyggelser og grønne gårdrum omkring et centralt parkforløb med Grundtvigskirken som point de vue og Tagensbo Skole i modsatte ende.
- Bispeparkens arkitektoniske helhedspræg med bebyggelse i 3½-5 etager udført i tidstypisk funktionalisme fortrinsvis i gult murværk med røde tegltage. Hertil de enkelte bebyggelsesafsnits særskilte facadeudtryk, altanløsninger og detaljering i øvrigt.
- Kulturmiljøets grønne struktur, med grønne forhaver, haver og gårdrum samt centrale grønne træk i forlængelse af kirkens akser og med sigtelinjer til kirken.
- Det tidligere Bispebjerg Kapel.

Sårbarhed

Kulturmiljøets bebyggelser er sårbare overfor om- og tilbygninger og nybyggeri, der ikke er tilpasset områdets ensartede helhedspræg og de enkelte bebyggelsers oprindelige udtryk i proportioner, materialer og detaljering. Kulturmiljøets grønne præg, herunder de grønne akser i forlængelse af Grundtvigskirken, er sårbart overfor bebyggelse og befæstelse af større arealer, fældninger af karaktergivende træer og opsætning af småbygninger, der ikke er tilpasset omgivelserne. Kulturmiljøet er desuden sårbart overfor ændringer, der blokerer for kig og sigtelinjer til Grundtvigskirken.

Nuværende sikring

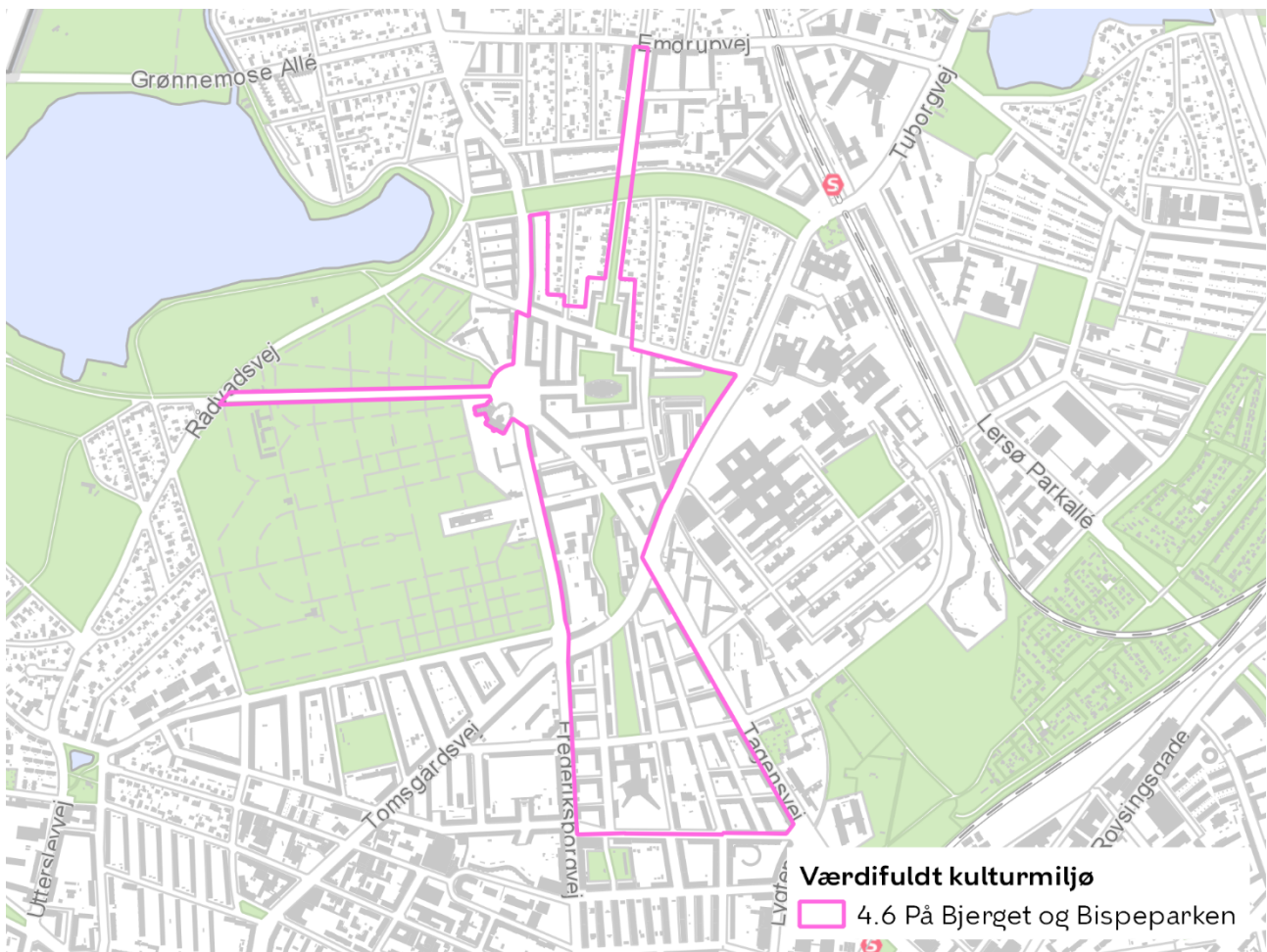
- Grundtvigskirken og Bispebjerg Kirkegård er sikret ved lov om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.
- Det tidligere Bispebjerg Kapel, bebyggelsen På Bjerget og dele af bebyggelsen Bispeparken samt Tagensbo Skole er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.
- På Bjerget og boligbebyggelsen øst for Peter Rørdams Vej er omfattet af lokalplaner, der udpeger bevaringsværdige bygninger og beplantning.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er fuldt udbygget, og der er begrænsede udviklingsmuligheder. Eventuelle ændringer bør ske under hensyntagen til de oprindelige bebyggelsesplaner, landskabstræk, akser og sigtelinjer til Grundtvigskirken. Bygningsændringer bør ske under hensyntagen til det arkitektoniske helhedspræg og de enkelte bebyggelsesafsnits særlige karakteristika.

Lignende eksempler

Boligkvarteret omkring Husum Vænge og Humlevænget i Husum.

- Hovedparten af områdets bygninger og anlæg er fredede.
- Christiansborg Slotskirke er sikret ved lov om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.
- Skansen under en del af Chr. IV's Bryghus er beskyttet som fortidsminde.
- Kanalerne omkring Slotsholmen er sammen med tilhørende bolværker er fredede efter naturbeskyttelsesloven.
- Enkelte bygninger er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.
- Området ved Christians Brygge er omfattet af en lokalplan, der udpeger den historiske del af Det Kongelige Bibliotek som bevaringsværdig.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er fuldt udbygget, og der er begrænsede udviklingsmuligheder. Eventuelle tilføjelser skal udføres i en høj kvalitet, som afspejler kulturmiljøets nationale betydning. I planlægningen kan passager og gårdrum med fordel gøre mere tilgængelige og synlige for offentligheden.

Lignende eksempler

-

